

dr Katarzyna Hamer*, dr Maria Baran**, dr Marta Marchlewska*

CZEGO BOJĄ SIĘ POLACY W ZWIAŹKU Z KORONAWIRUSEM?

*Instytut Psychologii
Polska Akademia Nauk

**

PSYCHOLOGIA A KORONAWIRUS

Zapraszamy do zapoznania się z pierwszym z naszych raportów z badań psychologicznych nad konsekwencjami koronawirusa w Polsce.

Raport nr 1 odpowiada na pytania:

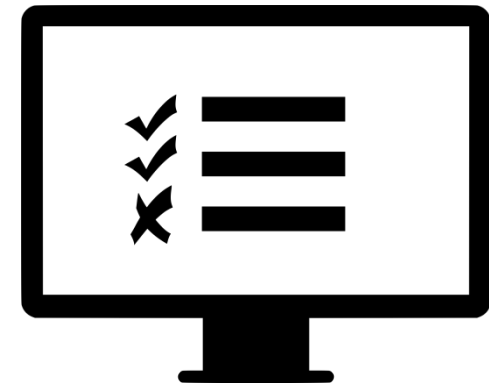
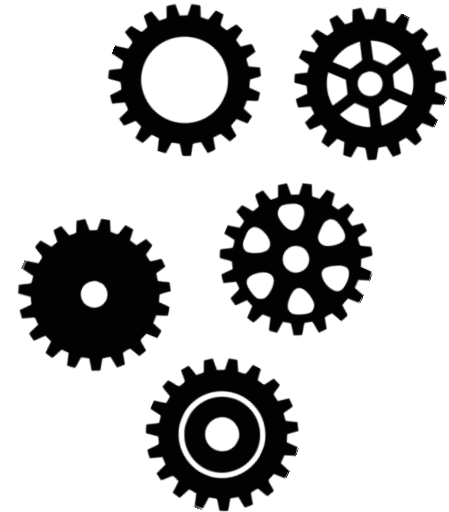
- **Czego Polacy obawiają się w sytuacji pandemii koronawirusa?**
- **Czego boją się starsi, a czego młodszy obywatele?**
- **Czy istnieją różnice w źródłach lęku między kobietami a mężczyznami?**
- **Czego boją się osoby z wyższym, a czego te z niższym wykształceniem?**
- **Czy mieszkańcy wsi boją się bardziej czy mniej niż mieszkańcy miast?**

METODA

Badanie zrealizowane 23-24 marca 2020 przez:
dr Katarzynę Hamer (IP PAN),
dr Marię Baran (Uniwersytet SWPS) i
dr Martę Marchlewską (IP PAN)
na ogólnopolskim panelu badawczym Ariadna.

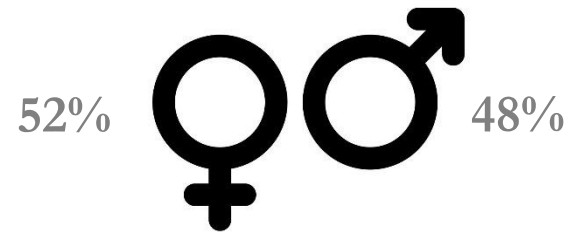
N = 1098

- próba ogólnopolska, losowo-kwotowa;
- kwoty łączne dobrane według reprezentacji w populacji dorosłych Polaków;
- metoda CAWI (*Computer-Assisted Web Interview*, czyli wspomagany komputerowo wywiad online).

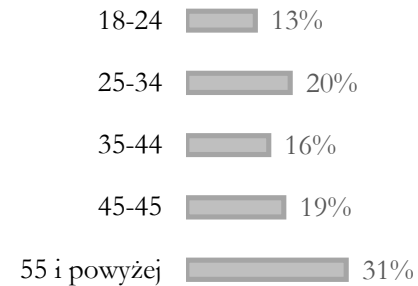

CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA PRÓBY N=1098

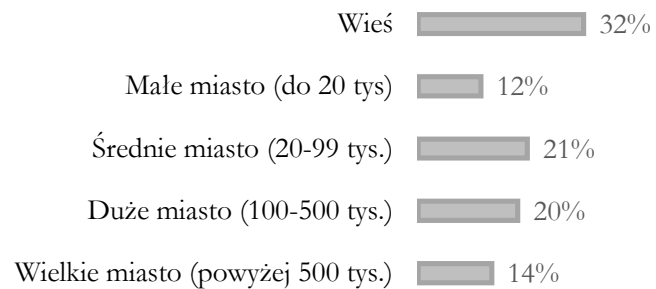
PLEĆ

WIEK

M. ZAMIESZKANIA

Podstawowe/zasadnicze/gimnazjum 13%

Średnie/pomaturalne/policealne 46%

Licencjat/wyższe/podyplomowe 41%

WYKSZTAŁCENIE

GŁÓWNE WNIOSKI 1

1

Polacy **najbardziej obawiają się:**

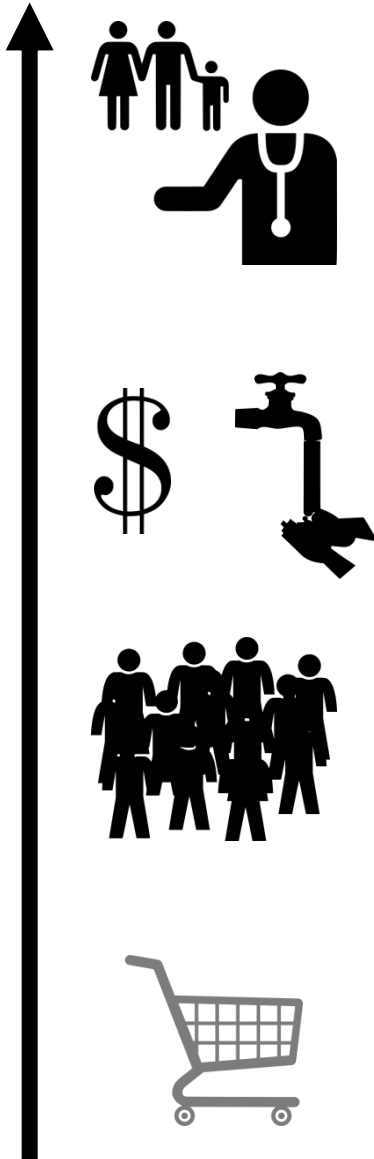
- że zachoruje ktoś im bliski,
- kryzysu finansowego,
- że szpitale będą przepełnione, a system zdrowia – niewydolny,
- że niektórzy ludzie nie zastosują się do zaleceń i wirus będzie rozprzestrzeniał się zbyt szybko.

2

Obawiają się także, że sami zachorują oraz zmiany trybu życia, który pociąga za sobą epidemia.

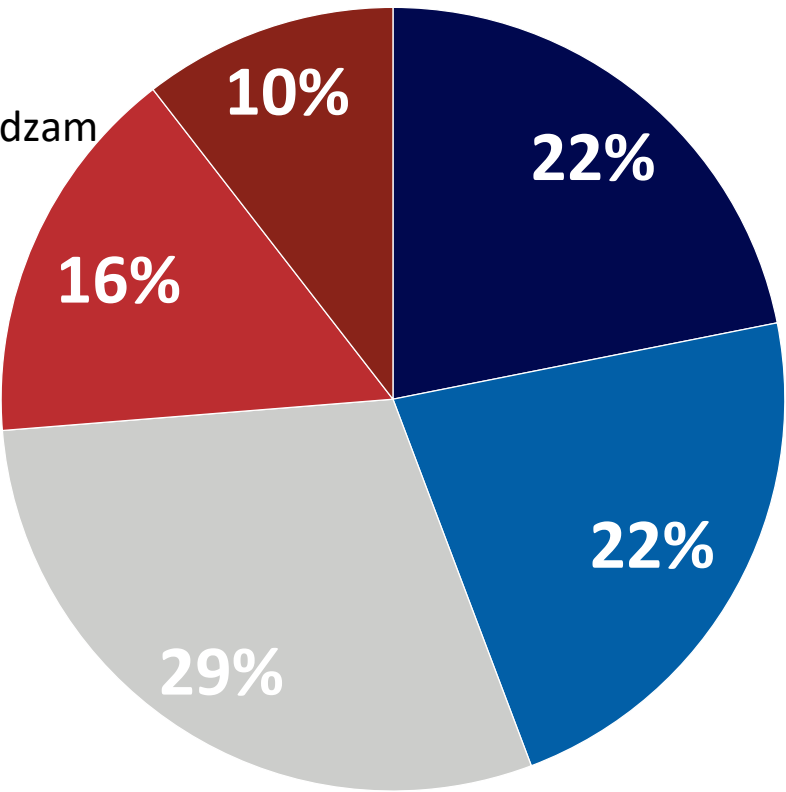
3

Najmniej boją się tego, że zabraknie produktów spożywczych i higienicznych na półkach sklepowych.

JAK BARDZO POLACY BOJĄ SIĘ WIRUSA?

- zdecydowanie się nie zgadzam
- raczej się nie zgadzam
- trudno powiedzieć
- raczej się zgadzam
- zdecydowanie się zgadzam

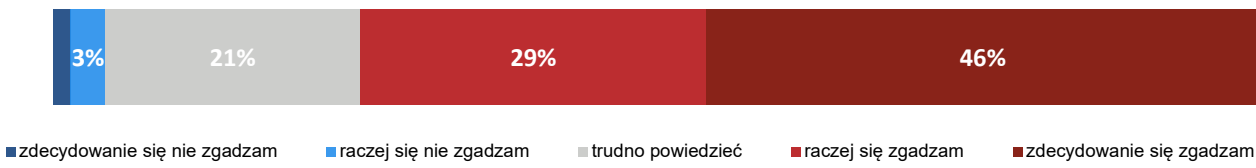
“Czasami mój stan zdenerwowania tą sytuacją jest bliski paniki.”

26% Polaków czuje, że czasami ich stan zdenerwowania tą sytuacją jest bliski paniki

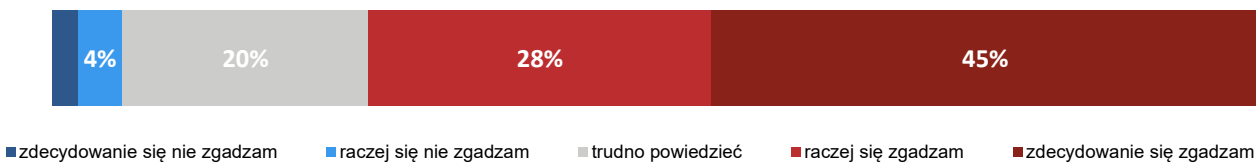
CZEGO NAJBARDZIEJ BOJĄ SIĘ POLACY?

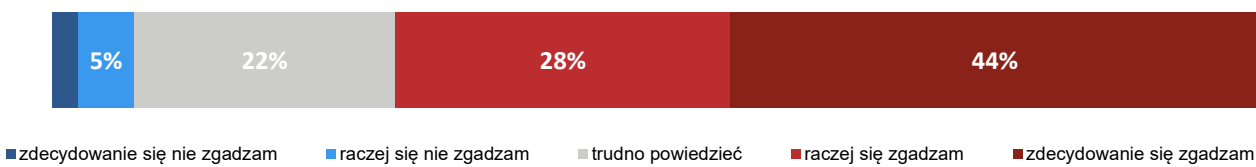
75% zbyt szybkiego rozprzestrzeniania się wirusa na skutek niestosowania się innych ludzi do zaleceń

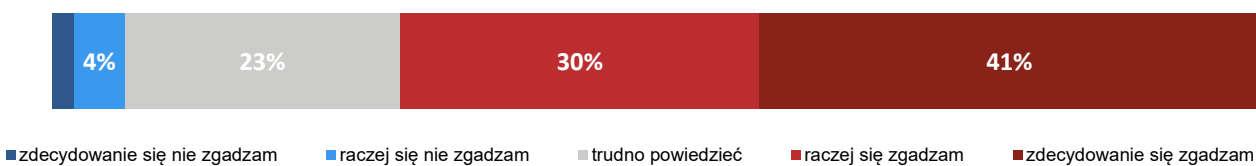
73% przepełnionych szpitali i niewydolnego systemu służby zdrowia

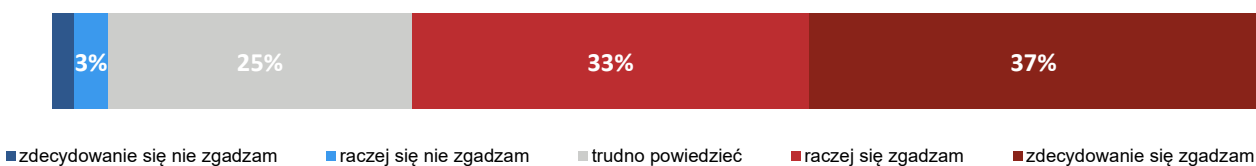
72% zachorowania kogoś bliskiego

71% kryzysu finansowego i załamania rynku

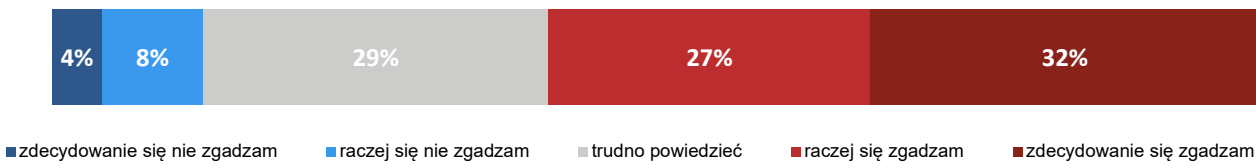
70% paniki i nieracjonalnych zachowań innych ludzi

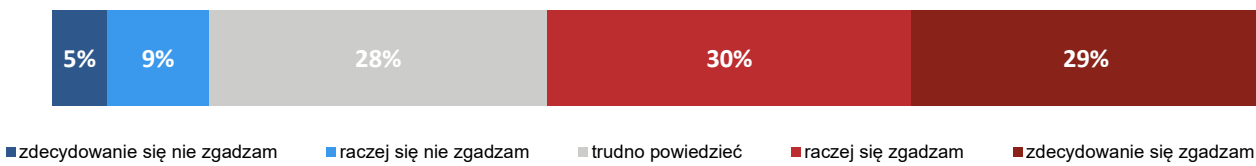
CZEGO NAJBARDZIEJ BOJĄ SIĘ POLACY?

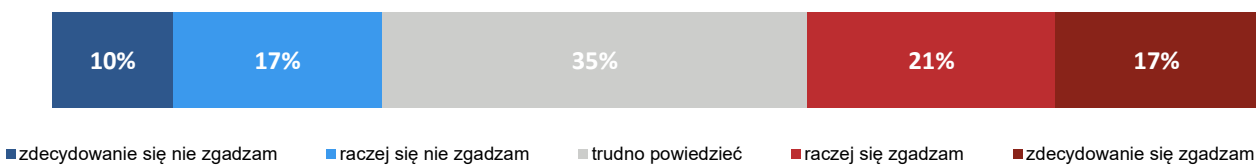
59% zakażenia wirusem

59% zmian trybu życia

37% braku podstawowych produktów żywnościowych i higienicznych w sklepach

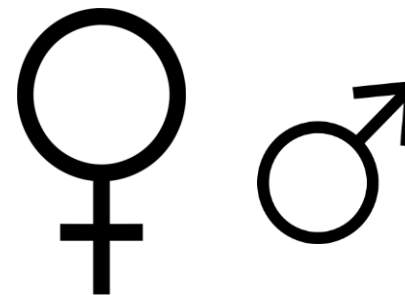
Ogólny poziom lęku w społeczeństwie jest więc, jak widać, dość wysoki.
Na kolejnych slajdach analizujemy lęki w zależności od płci, wieku i poziomu wykształcenia

GŁÓWNE WNIOSKI 2 – płeć i wiek

4

Różnice między płciami :

Kobiety boją się wszystkich zagrożeń bardziej niż mężczyźni.

5

Rola wieku:

- Starsi Polacy boją się bardziej niż młodszy panowie i nieracjonalnych zachowań, kryzysu finansowego oraz tego, że szpitale będą przepełnione, a system zdrowia – niewydolny, a niektórzy ludzie nie zastosują się do zaleceń i wirus będzie rozprzestrzeniał się zbyt szybko.
- Najstarsi Polacy (55 lat i powyżej) najbardziej ze wszystkich grup wiekowych boją się, że zachoruje ktoś im bliski (78%).
- Młodzi (18-24 lat) najmniej ze wszystkich grup wiekowych boją się zakażenia (poniżej 42%).
- Bez względu na wiek Polacy raczej nie obawiają się, że w sklepach zabraknie produktów żywnościowych i higienicznych.

ŹRÓDŁA LĘKU A PŁEĆ

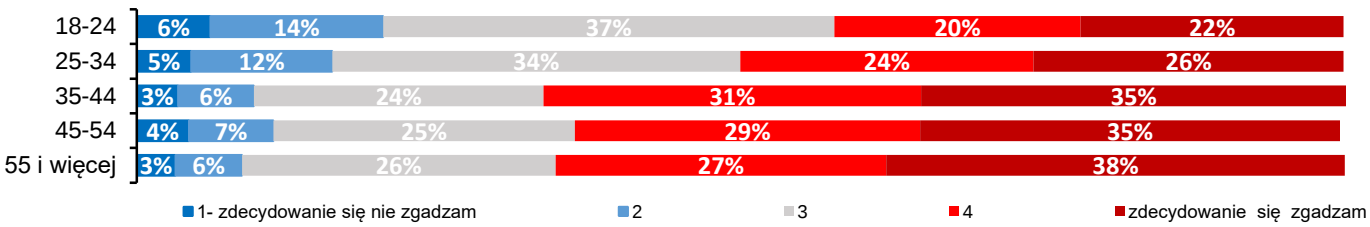
		
zbyt szybkie rozprzestrzenianie się wirusa na skutek niestosowania się innych ludzi do zaleceń	80%	68%
przepełnione szpitale i niewydolny system służby zdrowia	79%	68%
zachorowanie kogoś bliskiego	79%	64%
kryzys finansowy i załamanie rynku	75%	67%
panika i nieracjonalne zachowania innych ludzi	76%	64%
zakażenie wirusem	64%	53%
zmiana trybu życia	63%	55%
brak podstawowych produktów żywnościowych i higienicznych w sklepach	41%	33%

*Powyżej przedstawiono skumulowany % odpowiedzi: „raczej się zgadzam” oraz „zdecydowanie się zgadzam”.

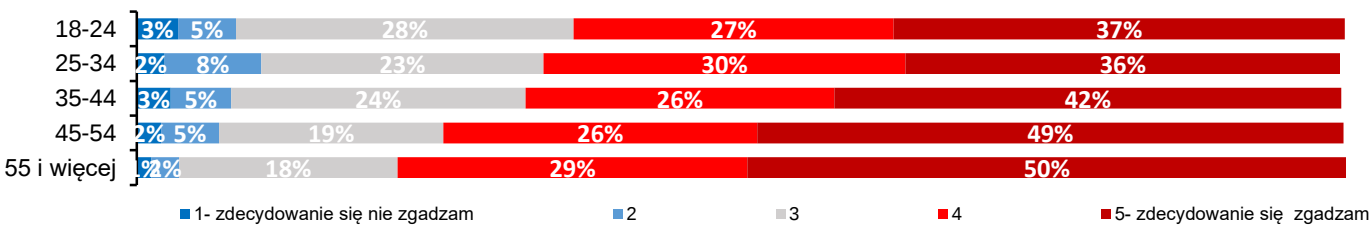
ŹRÓDŁA LĘKU A WIEK

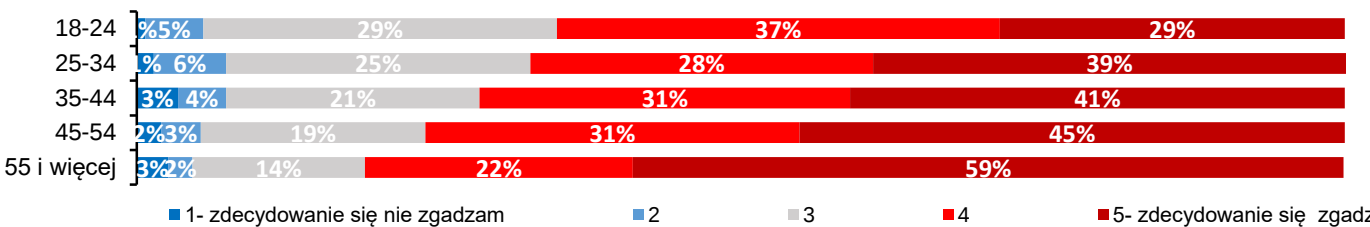
1. Boję się, że zostanę zakażony/a koronawirusem.

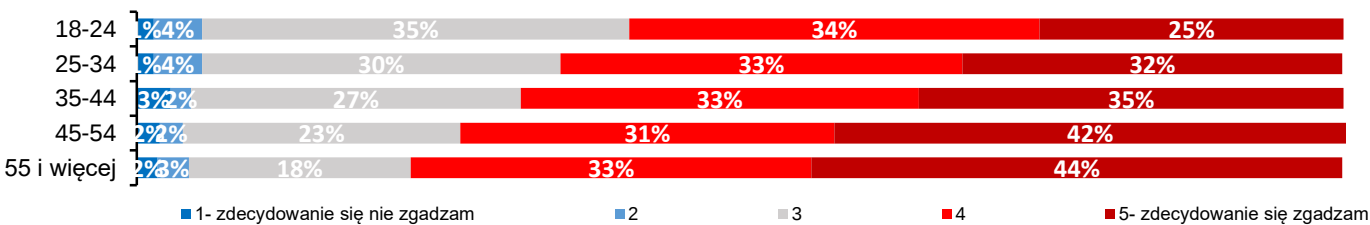
2. Obawiam się, że na COVID-19 zachoruje ktoś mi bliski.

3. Boję się, że szpitale będą przepełnione i system zdrowia okaże się niewydolny.

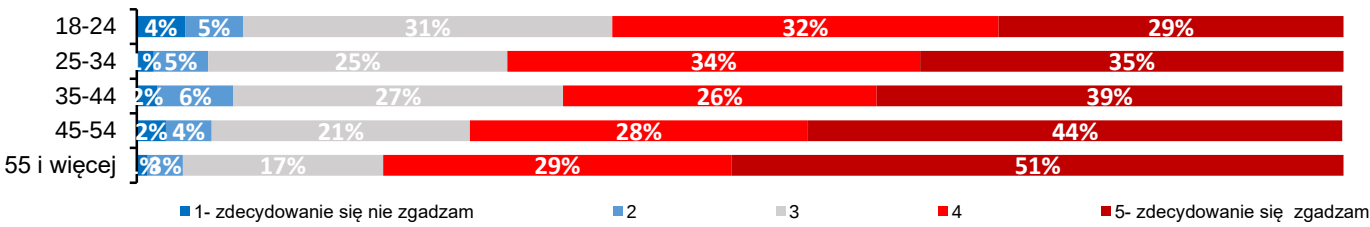
4. Boję się paniki i nieracjonalnych zachowań innych ludzi

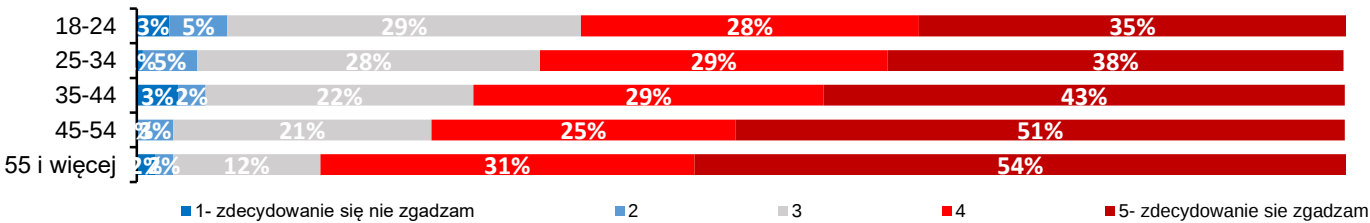
ŹRÓDŁA LĘKU A WIEK

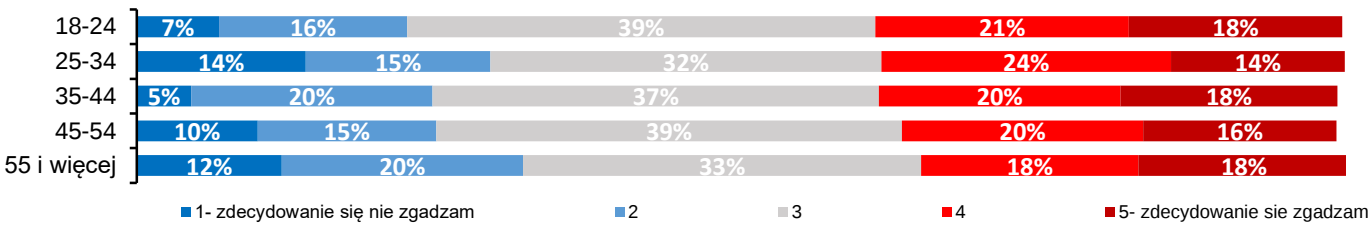
5. Obawiam się kryzysu finansowego i załamania rynku.

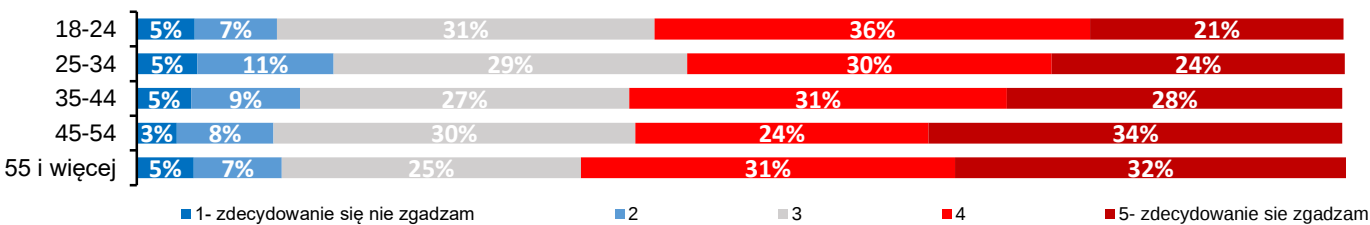
6. Boję się, że niektórzy ludzie nie zastosują się do zaleceń i wirus będzie rozprzestrzeniał się zbyt szybko.

7. Obawiam się, że w sklepach zabraknie podstawowych produktów, m.in. żywności czy środków higienicznych.

8. Obawiam się zmian trybu życia, który pociąga za sobą epidemia.

GŁÓWNE WNIOSKI 3 – miejsce zamieszkania

6

Mieszkańcy większych miast (pow. 20 tys. wzwyż) bardziej boją się przepełnionych szpitali i niewydolnej służby zdrowia niż mieszkańcy małych miast i wsi.

7

Ludzie na wsiach i w największych miastach mniej boją się zmiany trybu życia w konsekwencji epidemii oraz kryzysu finansowego i załamania rynku niż ludzie z małych i średnich miast.

8

Niestosowanie się do zaleceń i zbyt szybkie rozprzestrzenianie się wirusa budzą najmniejszy lęk na wsi, a nieracjonalne zachowania i panika – budzą najmniejszy lęk na wsi i w mniejszych miastach.

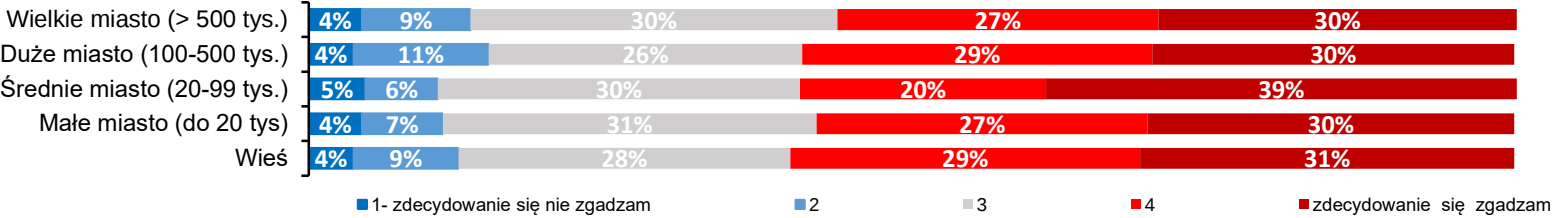
9

Niezależnie od miejsca zamieszkania, wszyscy podobnie boją się zakażenia koronawirusem (57-60%) i raczej nie boją się pustych półek (36-41%).

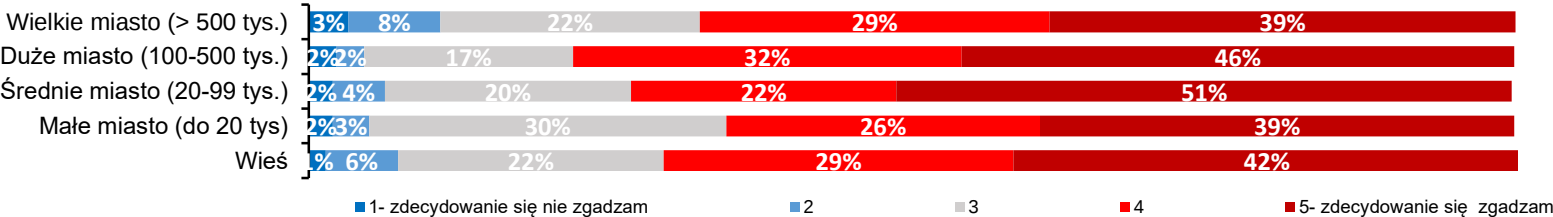
ŹRÓDŁA LĘKU A MIEJSCE ZAMIESZKANIA

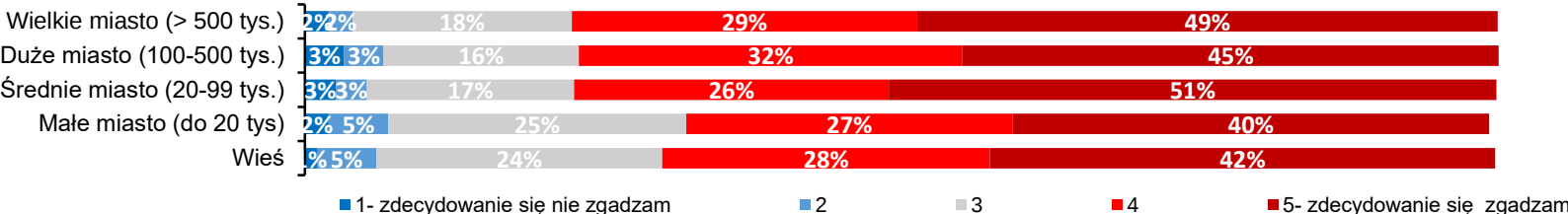
1. Boję się, że zostanę zakażony/a koronawirusem.

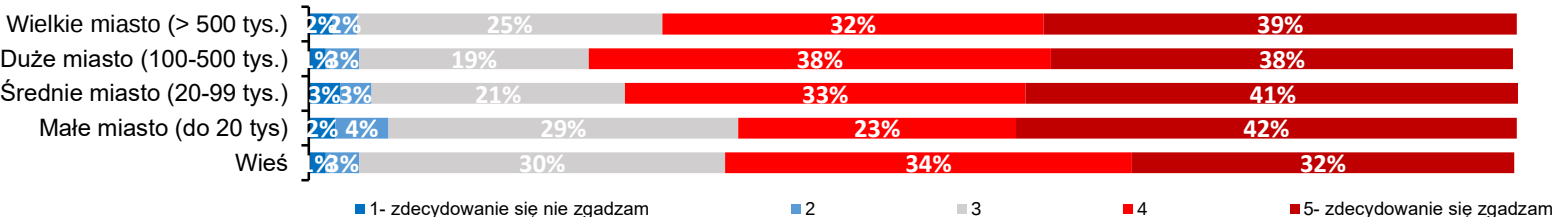
2. Obawiam się, że na COVID-19 zachoruje ktoś mi bliski.

3. Boję się, że szpitale będą przepełnione i system zdrowia okaże się niewydolny.

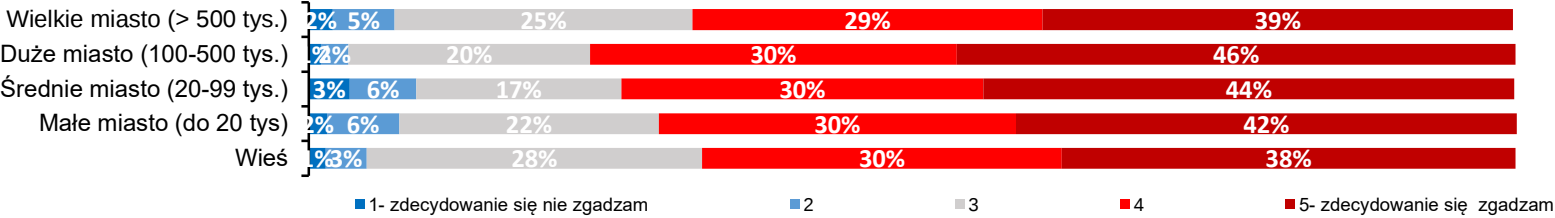
4. Boję się paniki i nieracjonalnych zachowań innych ludzi

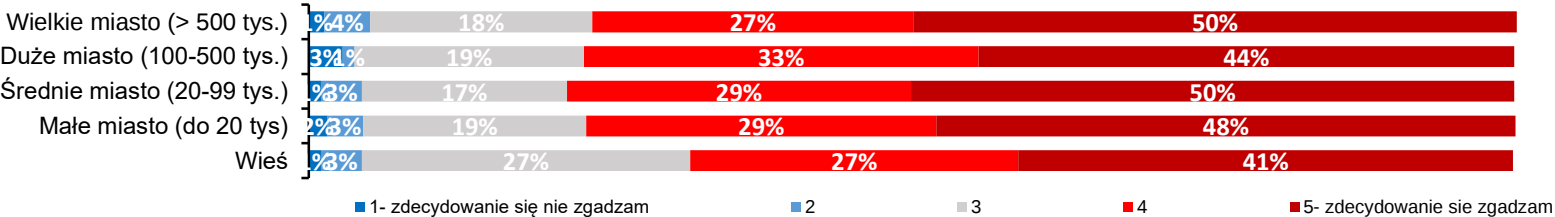
ŹRÓDŁA LĘKU A MIEJSCE ZAMIESZKANIA

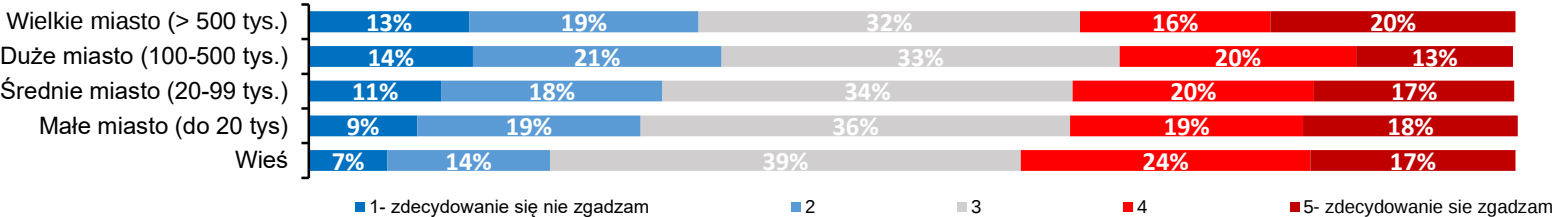
5. Obawiam się kryzysu finansowego i załamania rynku.

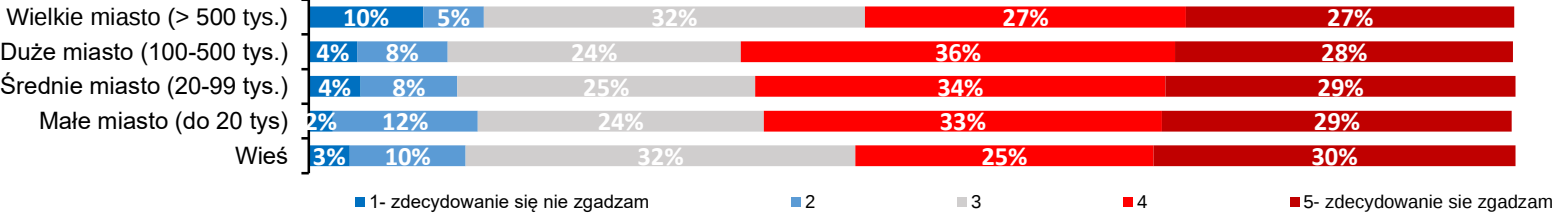
6. Boję się, że niektórzy ludzie nie zastosują się do zaleceń i wirus będzie rozprzestrzeniał się zbyt szybko.

7. Obawiam się, że w sklepach zabraknie podstawowych produktów, m.in. żywności czy środków higienicznych.

8. Obawiam się zmian trybu życia, który pociąga za sobą epidemia.

GŁÓWNE WNIOSKI 4 – wykształcenie

10

Osoby z niższym wykształceniem zazwyczaj mniej boją się zagrożeń związanych z koronawirusem niż osoby z wykształceniem średnim i wyższym.

Dotyczy to następujących kwestii:

- **Lęk przed zakażeniem koronawirusem (bliscy);**
- **Przepełnienie szpitali i niewydolność systemu zdrowia;**
- **Panika przed nieracjonalnymi zachowaniami innych ludzi;**
- **Szybkie rozprzestrzenianie się wirusa;**
- **Lęk przed kryzysem finansowym.**

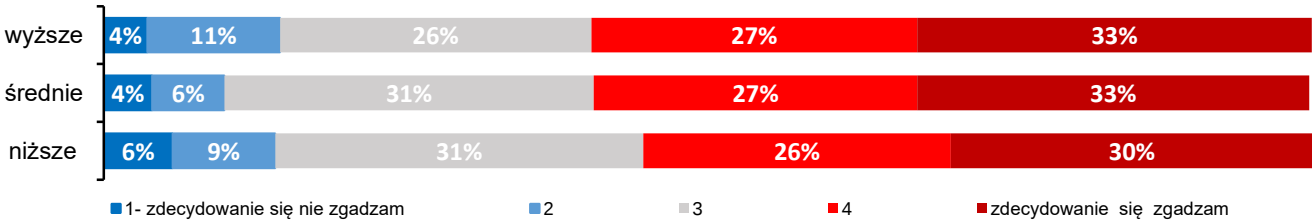
11

Niezależnie od poziomu wykształcenia, ludzie raczej nie boją się pustych półek (19-21%).

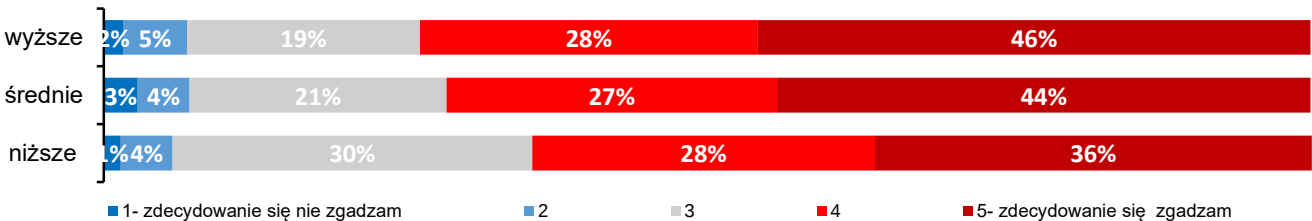
ŹRÓDŁA LĘKU A WYKSZTAŁCENIE

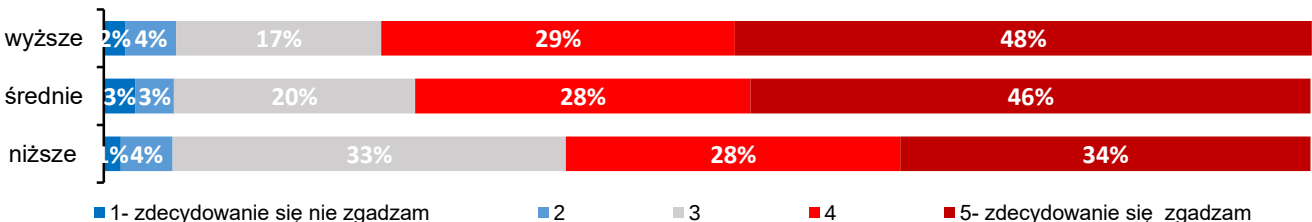
1. Boję się, że zostanę zakażony/a koronawirusem.

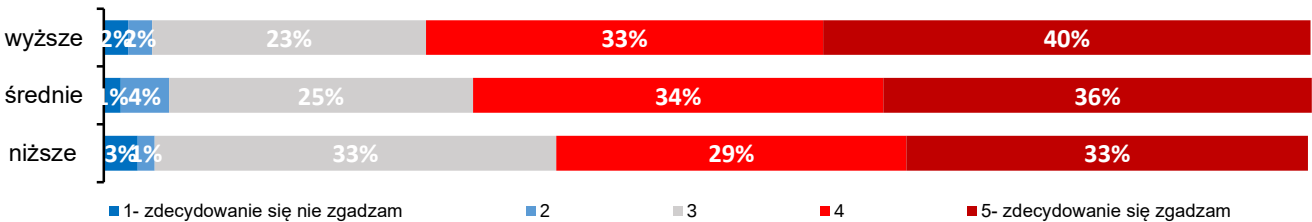
2. Obawiam się, że na COVID-19 zachoruje ktoś mi bliski.

3. Boję się, że szpitale będą przepełnione i system zdrowia okaże się niewydolny.

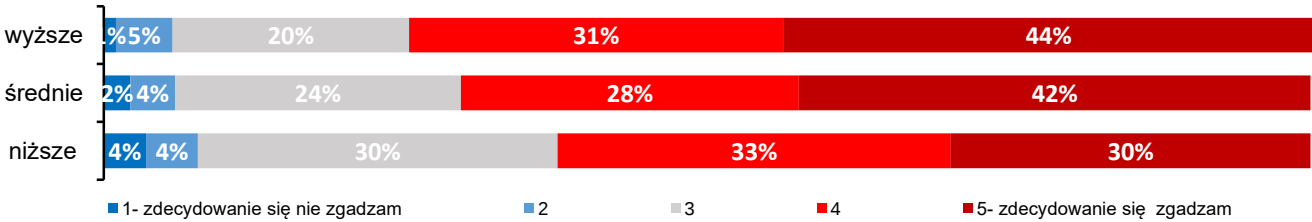
4. Boję się paniki i nieracjonalnych zachowań innych ludzi.

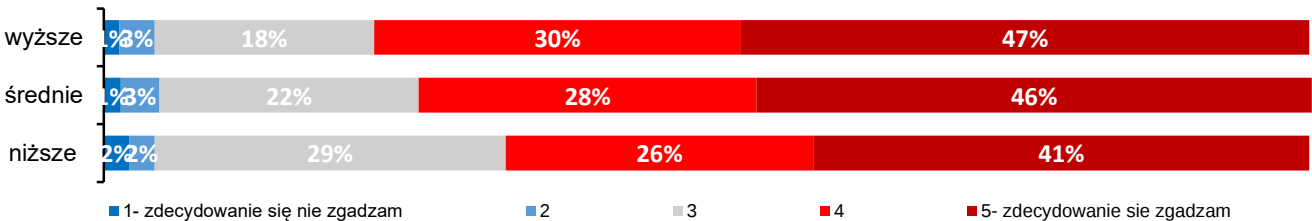
ŹRÓDŁA LĘKU A WYKSZTAŁCENIE

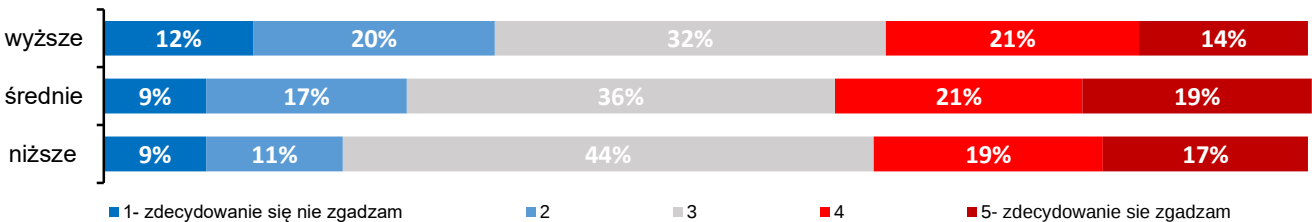
5. Obawiam się kryzysu finansowego i załamania rynku.

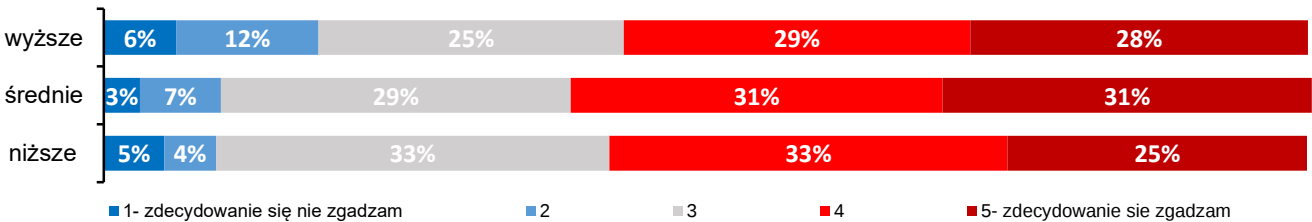
6. Boję się, że niektórzy ludzie nie zastosują się do zaleceń i wirus będzie rozprzestrzeniał się zbyt szybko.

7. Obawiam się, że w sklepach zabraknie podstawowych produktów, m.in. żywności czy środków higienicznych.

8. Obawiam się zmian trybu życia, który pociąga za sobą epidemia.

PODSUMOWANIE

1

Poziom zdenerwowania Polaków 23-24 marca, a więc po mniej więcej 10 dniach od wprowadzenia ograniczeń, jest dość wysoki.

Najbardziej obawiają się:

- że zachoruje ktoś im bliski,
- kryzysu finansowego,
- że szpitale będą przepełnione, a system zdrowia – niewydolny,
- że niektórzy ludzie nie zastosują się do zaleceń i wirus będzie rozprzestrzeniał się zbyt szybko.

2

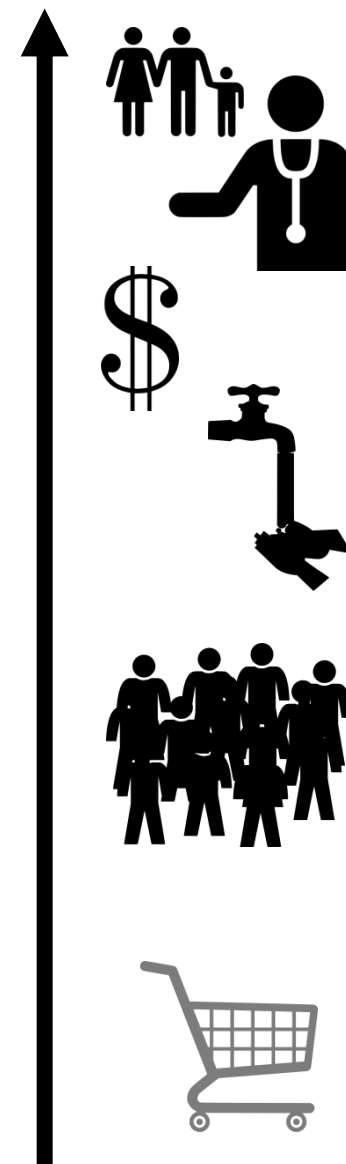
Najmniej boją się najmłodsi i osoby z niższym wykształceniem.

3

Kobiety boją się wszystkich zagrożeń bardziej niż mężczyźni.

4

Polacy raczej nie obawiają się braku żywności i produktów higienicznych w sklepach.

KONTAKT

Hamer, K., Baran, M i Marchlewska, M. (2020). *Czego boją się Polacy w związku z koronawirusem?* Raport z badań. Warszawa: IPPAN, SWPS.

dr Katarzyna Hamer
khamer@psych.pan.pl

Instytut Psychologii PAN
ul. Jaracza 1, Warszawa
Kierowniczka IWAHLAB
<https://iwahlab.com/>

dr Maria Baran
mbaran@swps.edu.pl

Uniwersytet
Humanistycznospołeczny SWPS
ul. Chodakowska 19, Warszawa

dr Marta Marchlewska
mmarchlewska@psych.pan.pl

Instytut Psychologii PAN
ul. Jaracza 1, Warszawa
Kierowniczka Laboratorium Poznania
Politycznego
<http://politicalcognition.psych.pan.pl/pl>

Zapraszamy na: <https://covid19psychologia.com/> gdzie będą ukazywać się nasze kolejne raporty.